

WYMAGANIA EDUKACYJNE
SŁAWOMIR PODGÓRSKI
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE, ZAKRES PODSTAWOWY
KLASA I A
ROK SZKOLNY 2018/2019

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności konieczne do uzyskania oceny bardzo dobrej oraz:

-reprezentuje szkołę oraz osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

-oraz/lub wykazuje się aktywnością publiczną na rzecz szkoły lub środowiska lokalnego.

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny			
		dopuszczająca uczeń:	dostateczna- uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą,	dobra- uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną,	bardzo dobra- uczeń spełnia wymagania na ocenę dobłą,

			a ponadto:	a ponadto:	a ponadto:
Rozdział I: Obywatel					
1. Obywatelstwo polskie i unijne	- istota obywatelstwa - nabywanie i uzyskiwanie obywatelstwa - obywatelstwo polskie - obywatelstwo unijne - obywatelstwo a narodowość - społeczeństwo obywatelskie - obywatelskie nieposłuszeńst wo	- wyjaśnia znaczenie terminów: obywatelstwo, społeczeństwo obywatelskie, państwo prawa, - wymienia dwa podstawowe sposoby nabywania obywatelstwa (prawo krwi, prawo ziemi) - wymienia podstawowe prawa i obowiązki	- wyjaśnia znaczenie terminów: obywatelskość, pluralizm polityczny, decentralizacja władzy państwowej - przedstawia sposób nabywania obywatelstwa w Polsce - wyjaśnia znaczenie posiadania	- wyjaśnia znaczenie terminu: nieposłuszeństw o obywatelskie - wskazuje różnice między obywatelstwem a narodowością - wymienia i opisuje inne niż prawo krwi i prawo ziemi sposoby uzyskania obywatelstwa - charakteryzuje	- zna postać H.D. Thoreau - wyjaśnia znaczenie terminu: subsydiarność - wskazuje uprawnienia wynikające z posiadania obywatelstwa unijnego - wskazuje przykłady obywatelskiego nieposłuszeńst wa

		obywatela zapisane w <i>Konstytucji RP</i>	obywatelstwa polskiego i unijnego, - wymienia i opisuje warunki rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	sposób nadawania obywatelstwa polskiego i zrzekania się go - opisuje cechy charakterystycz ne społeczeństwa obywatelskiego - wyjaśnia cele, przedstawia cechy charakterystycz ne obywatelskiego nieposłuszeństw a	
2. Proces wyborczy	- relacje władza- obywatel - formy	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów:	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów:	Uczeń: - charakteryzuje zasady przeprowadzani	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu:

	<p>sprawowania władzy przez obywateli</p> <ul style="list-style-type: none"> - rola wyborów we współczesnej demokracji - prawo wyborcze - cenzus wyborczy - przymiotniki wyborcze - charakterystyka wyborów w Polsce - referendum ogólnokrajowe i lokalne 	<p>demokracja pośrednia, demokracja bezpośrednia, czynne prawo wyborcze, bierne prawo wyborcze</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między demokracją pośrednią a bezpośrednią - określa cenzus wyborczy obowiązujący w Polsce 	<p>suwerenność narodu, prawo wyborcze, kodeks wyborczy, referendum</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę wyborów w państwie demokratycznym - wymienia przymiotniki wyborcze - wymienia rodzaje referendum przyjęte w prawodawstwie polskim 	<p>a wyborów w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady głosowania poza miejscem zamieszkania - charakteryzuje zasady przeprowadzania referendum lokalnego i ogólnokrajowego 	<p>uczestnictwo polityczne</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia formy partycypacji obywateli w życiu politycznym państwa
--	---	---	--	--	--

3. Życie publiczne	<ul style="list-style-type: none"> - życie publiczne - inicjatywa obywatelska - petycja, skarga i list otwarty - manifestacje, demonstracje i pikiety - strajki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: inicjatywa obywatelska, petycja, list otwarty - pisze petycję według wzoru 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: życie publiczne, skarga, zgromadzenie, strajk - opisuje zasady i sposób zalegalizowania zgromadzenia - wymienia cele i rodzaje strajku (ostrzegawczy, zakładowy) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między petycją, skargą i listem otwartym oraz wymienia elementy tych pism - wymienia i charakteryzuje inne niż ostrzegawczy i zakładowy formy strajku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje przebieg procesu legislacyjnego obywatelskiego projektu ustawy
4. Jak załatwić sprawę w urzędzie?	<ul style="list-style-type: none"> - administracja publiczna i jej struktura - administracja rządowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, gdzie i w jaki sposób uzyskać dowód osobisty, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna zasady prawidłowego wypełniania formularzy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: służba cywilna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje strukturę i zadania

	<ul style="list-style-type: none"> - administracja samorządowa - kompetencje urzędów w Polsce - podstawowe dokumenty współczesnego obywatela (dowód osobisty, paszport, prawo jazdy) - zasady rejestracji pojazdu 	<p>paszport i prawo jazdy oraz zarejestrować pojazd</p> <p>- wypełnia wniosek o wydanie dowodu osobistego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: administracja publiczna, administracja rządowa, administracja samorządowa - wymienia organy administracji publicznej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaką funkcję pełni dowód osobisty 	<p>administracji rządowej i samorządowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje paszportów i ich cechy charakterystyczne
5. Informacja publiczna i e-urząd	<ul style="list-style-type: none"> - informacja publiczna i jej charakterystyka - sposoby udostępniania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: informacja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: urząd elektroniczny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia sposób odwoływania się od decyzji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady spraw i opisuje sposób ich

	<p>informacji publicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawa obywatela wobec urzędu - skuteczne załatwianie sprawy - odwołanie od decyzji - Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (ePUAP). 	<p>publiczna</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje elementy składowe podania - pisze podanie 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje cechy charakterystyczne informacji publicznej - wymienia sposoby udostępniania informacji publicznej - charakteryzuje prawa obywatela wobec rządu - wymienia ułatwienia, jakie niesie obywatelom e-urząd 	<p>urzędu</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze odwołanie od decyzji urzędu 	<p>załatwiania za pośrednictwem ePUAP</p> <ul style="list-style-type: none"> - wypełnia wnioski o udostępnienie informacji publicznej
--	--	--	---	---	--

Rozdział II: Prawo

1. Prawo i jego funkcje	- pojęcie i funkcje prawa	Uczeń: - wyjaśnia	Uczeń: - wyjaśnia	Uczeń: - wyjaśnia	Uczeń: - wyjaśnia
-------------------------	---------------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

	<ul style="list-style-type: none"> - charakter i rodzaje norm społecznych - norma prawna a przepis prawny - prawo naturalne i pozytywne - praworządność - rodziny prawa - cechy systemu prawnego - zasady prawa - kultura prawna i postawy obywateli 	<p>znaczenie terminów:</p> <p>prawo, praworządność</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje norm społecznych - wymienia postawy obywateli wobec prawa 	<p>znaczenie terminów:</p> <p>norma prawna, przepis prawny, kultura prawna</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje rodzaje norm społecznych - charakteryzuje funkcje prawa - wymienia i opisuje najczęściej stosowane zasady prawa wywodzące się z prawa rzymskiego - charakteryzuje postawy obywateli 	<p>znaczenie terminów:</p> <p>prawo naturalne, prawo pozytywne, prawo stanowione</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje cechy charakterystyczne norm społecznych - charakteryzuje rodziny prawa i podaje ich przykłady - opisuje cechy systemu prawnego 	<p>znaczenie terminów:</p> <p>prawo zwyczajowe, prawo powszechne zwyczajowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje części składowe normy prawnej - wskazuje różnice między prawem naturalnym a pozytywnym
--	--	--	---	--	--

	wobec prawa		wobec prawa		
2. Źródła i obszary prawa	<ul style="list-style-type: none"> - źródła prawa - źródła poznania prawa - hierarchia aktów prawnych w Polsce - prawo wspólnotowe jako źródło prawa w Polsce - podział prawa - stosowanie prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia źródła prawa obowiązujące w Polsce - przedstawia podział prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: źródła prawa, prawo wewnętrzne, prawo międzynarodowe, prawo publiczne, prawo prywatne, prawo materialne, prawo formalne - opisuje podział prawa - opisuje etapy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje źródła prawa obowiązujące w Polsce i zna ich hierarchię - wymienia cechy charakterystyczne prawa wewnętrznego, międzynarodowego, publicznego, prywatnego, materialnego i formalnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: prawo wspólnotowe - rozróżnia i opisuje źródła prawa wspólnotowego - wskazuje różnice między poszczególnymi i rodzajami prawa

			działalności prawnej		
3. Gałęzie prawa wewnętrznego	<ul style="list-style-type: none"> - gałęzie polskiego prawa wewnętrznego - prawo karne i jego zasady - prawo cywilne - prawo administracyjne - inne ważniejsze gałęzie prawa w Polsce i ich cechy charakterystyczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: kodeks, przestępstwo, grzywna - wymienia rodzaje kar przewidzianych w polskim <i>Kodeksie karnym</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: osoba fizyczna, osoba prawna, akt administracyjny - wymienia źródła prawa karnego, cywilnego i administracyjnego - przedstawia cechy charakterystyczne prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady obowiązujące w prawie karnym - wyjaśnia różnicę między zdolnością prawną a zdolnością do czynności prawnych - opisuje podział prawa cywilnego - charakteryzuje inne niż prawo karne, cywilne i administracyjne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje relacje prawne przewidziane w prawie administracyjnym - przedstawia podział aktów administracyjnych i wskazuje ich przykłady

	ne.		<p>karne, cywilnego i administracyjne go</p> <p>- wymienia inne niż prawo karne, cywilne i administracyjne gałęzie prawa w Polsce</p>	gałęzie prawa w Polsce	
4. Władza sądownicza w Polsce	<p>- charakterystyka władzy sądowniczej</p> <p>- dwuinstancyjność sądownictwa</p> <p>- struktura władzy sądowniczej w Polsce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: sędzia, ławnik</p> <p>- charakteryzuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: kasacja, apelacja, skarga konstytucyjna</p> <p>- omawia zasady funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- omawia zasady, jakimi powinni kierować się sędziowie i członkowie trybunałów</p> <p>- przedstawia warunki, jakie musi spełniać kandydat na</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- charakteryzuje skład i zadania Krajowej Rady Sądownictwa</p> <p>- opisuje strukturę Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Krajowa Rada Sądownictwa - Sąd Najwyższy - sądy powszechne - sędziowie sądów powszechnych - ławnicy - sądy administracyjne i wojskowe - Trybunał Konstytucyjny - Trybunał Stanu 		<p>w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega immunitet sędziowski oraz konstytucyjne zasady niezawisłości i nieusuwalności sędziów - omawia zadania ławników 	<p>ławnika i sposób jego wyboru</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje zadania Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, wojskowych i administracyjnych - przedstawia uprawnienia Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu 	<p>Stanu</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje procedurę wszczynania postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym i Trybunałem Stanu
5. Postępowanie	- postępowanie sądowe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia

sądowe	<ul style="list-style-type: none"> - sprawy cywilne - sprawy karne -sprawy administracyjne - proces cywilny - pozew w procesie cywilnym - proces karny - zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa - sądy polubowne 	<p>znaczenie terminów:</p> <p>postępowanie sądowe, strona powodowa (powód), strona pozwana (pozwany), - wymienia uczestników procesu cywilnego i procesu karnego</p>	<p>znaczenie terminów:</p> <p>przestępstwo, wykroczenie, mediacja, sąd polubowny</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przykłady spraw rozpatrywanych przez sądy cywilne, karne i administracyjne - wymienia prawa ofiary, świadka i oskarżonego w procesie karnym 	<p>przebieg procesu cywilnego i procesu karnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między procesem cywilnym i karnym - wyjaśnia sposób postępowania po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa - wymienia cechy dobrego mediatora - sporządza według wzoru pozew w 	<p>znaczenie terminów:</p> <p>postępowanie procesowe, postępowanie nieprocesowe, postępowanie przygotowawcze</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między postępowaniem procesowym a nieprocesowym - omawia sposób postępowania przed sądem polubownym
--------	--	--	--	---	--

				procesie cywilnym i zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa	
6. Organy ścigania	<ul style="list-style-type: none"> - prokuratura i jej struktury - zadania prokuratury - Krajowa Rada Prokuratury - policja – struktura i zadania - działalność i uprawnienia policji - zadania innych służb mundurowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia cele i strukturę policji - opisuje zadania policji i innych służb mundurowych - wymienia uprawnienia policjantów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia cele i strukturę prokuratury - charakteryzuje zadania prokuratorów - charakteryzuje formy działania i zadania dzielnicowych - wyjaśnia rolę policji i prokuratury w postępowaniu karnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje strukturę prokuratury - opisuje sposób powoływania i uprawnienia prokuratora generalnego - wyjaśnia, jakie znaczenie dla działalności prokuratury ma jej hierarchiczność - charakteryzuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zadania Krajowej Rady Prokuratorów - wskazuje różnice między śledztwem a dochodzeniem - omawia skutki postępowania przygotowawczego - opisuje strukturę i

	<ul style="list-style-type: none"> - dzielnicowy - prokuratura i policja w postępowaniu karnym - formy postępowania przygotowawczego - Interpol 			różne sfery działalności policji	zadania Interpolu
7. Nieletni wobec prawa	<ul style="list-style-type: none"> - przestępczość nieletnich - odpowiedzialność prawna nieletnich - sądy rodzinne - środki stosowane 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: nieletniego w prawie cywilnym i karnym - wymienia przejawy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie: procesu resocjalizacji - określa granice prawnej odpowiedzialności nieletnich - omawia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sposób funkcjonowania sądów rodzinnych w sprawach przestępczości nieletnich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przestępczość nieletnich na przykładzie wybranych artykułów z <i>Kodeksu wykroczeń</i>

	<p>przez sądy rodzinne wobec nieletnich</p> <ul style="list-style-type: none"> - przepisy prawne dotyczące sprzedaży narkotyków i alkoholu nieletnim oraz palenia w miejscach publicznych - konsekwencje zażywania alkoholu i narkotyków oraz palenia papierosów - proces resocjalizacji 	<p>demoralizacji nieletnich i popełniane przez nich czyny karalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia konsekwencje zażywania alkoholu i narkotyków oraz palenia papierosów 	<p>zadania sądów rodzinnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia środki stosowane przez sądy rodzinne wobec nieletnich - charakteryzuje przepisy prawne dotyczące sprzedaży narkotyków i alkoholu nieletnim oraz palenia w miejscach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje środki stosowane przez sądy rodzinne wobec nieletnich - omawia zasady niezbędne w skutecznym procesie resocjalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia uwarunkowania rozstrzygania spraw nieletnich przez organy państwowe
--	---	---	---	---	---

Rozdział III: Prawa człowieka

<p>1. Czym są prawa człowieka?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prawa człowieka i ich charakter - historia praw człowieka - <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i> - generacje praw człowieka - prawa człowieka - dokumenty - prawa człowieka - instytucje. - <i>Konwencja praw dziecka</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: prawa człowieka - omawia charakter praw człowieka - wymienia fundamentalne dla praw człowieka dokumenty stworzone przez Radę Europy i ONZ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia prawa człowieka zapisane w <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> oraz prawa dziecka zapisane w <i>Konwencji praw dziecka</i> - rozróżnia i charakteryzuje generacje praw człowieka - wymienia instytucje, które stoją na straży praw człowieka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia prawa przynależne do konkretnej generacji praw człowieka - omawia strukturę i zadania instytucji stojących na straży praw człowieka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje historię praw człowieka - wymienia historyczne akty prawne, które miały wpływ na kształtowanie się praw człowieka - charakteryzuje treść dokumentów dotyczących praw człowieka, uchwalonych przez Radę
------------------------------------	--	---	--	---	--

					Europy i ONZ
2. Międzynarodowy system ochrony praw człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - system ochrony praw człowieka (Organizacja Narodów Zjednoczonych, Rada Europy, Unia Europejska) - Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu i jego zadania - Europejska Karta Społeczna - Urząd Komisarza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia prawa człowieka uregulowane w <i>Europejskiej Karcie Społecznej</i> oraz <i>Karcie praw podstawowych</i> - wymienia ważniejsze organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony praw człowieka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jak funkcjonuje system ochrony praw człowieka - omawia zadania ONZ, Rady Europy i Unii Europejskiej w dziedzinie praw człowieka - wymienia zadania OBWE - wyjaśnia wpływ organizacji pozarządowych na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zadania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka - omawia wpływ Unii Europejskiej na kształtowanie europejskiego systemu ochrony praw człowieka - omawia strukturę ONZ, Rady Europy i Unii Europejskiej i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady i sposób składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka - wypełnia formularz skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka według wzoru - omawia zadania

	<p>Praw Człowieka Rady Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unia Europejska a prawa człowieka - Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie - Prawa człowieka a organizacje pozarządowe (Amnesty International, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża, Helsińska 		<p>przestrzeganie praw człowieka</p>	<p>jej wpływ na przestrzeganie praw człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zasady funkcjonowania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka - charakteryzuje cele i zadania ważniejszych organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw człowieka 	<p>Komisarza Praw Człowieka Rady Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia okoliczności powstania OBWE i jej strukturę
--	---	--	--------------------------------------	--	--

	Fundacja Praw Człowieka, Human Rights Watch)				
3. Ochrona praw i wolności w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - prawa człowieka w <i>Konstytucji RP</i> - Urząd Rzecznika Praw Obywatelskich - Urząd Rzecznika Praw Dziecka - prawo do prywatności - prawa jednostki w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia prawa oraz wolności człowieka i obywatela zapisane w <i>Konstytucji RP</i> - wyjaśnia, na czym polega prawo do prywatności i wskazuje jego zakres - określa prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie są prawne uwarunkowania ograniczenia praw i wolności zapisanych w <i>Konstytucji RP</i> - charakteryzuje zadania rzecznika praw człowieka i rzecznika praw dziecka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje sposób powoływania oraz funkcjonowania rzecznika praw człowieka i rzecznika praw dziecka - przedstawia zasady składania skargi konstytucyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasady i procedury zwracania się z wnioskiem do rzecznika praw obywatelskich i rzecznika praw dziecka - pisze skargę do rzecznika praw obywatelskich według wzoru

	<p>kontaktach z mediami</p> <p>- skarga konstytucyjna</p>	<p>jednostki w kontaktach z mediami</p>			<p>- wskazuje elementy skargi konstytucyjnej oraz skutki prawne jej uznania przez Trybunał Konstytucyjny</p>
<p>4. Łamanie praw człowieka</p>	<p>- przyczyny łamania praw człowieka</p> <p>- międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych</p> <p>- łamanie praw kobiet</p> <p>- łamanie praw dziecka</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: nacjonalizm, rasizm, antysemityzm</p> <p>- wymienia przyczyny łamania praw człowieka</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: szowinizm, ksenofobia</p> <p>- charakteryzuje przyczyny łamania praw człowieka</p> <p>- wskazuje przykłady państw, w których nie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- wyjaśnia, na czym polega międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych</p> <p>- przedstawia cele i zasady konwencji genewskich i uzupełniających je protokołów</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- wskazuje różnice w przestrzeganiu praw człowieka między rozwiniętymi krajami demokratycznymi a państwami, które powstały w XX w. i nie mają tradycji demokratycznej</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - wolność wyznania - problem uchodźców - łamanie praw człowieka w Europie (nacjonalizm, szowinizm, rasizm, antysemityzm, ksenofobia) - dopuszczalne ograniczenie praw człowieka 		<ul style="list-style-type: none"> przestrzega się praw człowieka lub są one zagrożone - omawia przykłady łamania praw kobiet i dzieci - podaje przykłady łamania wolności wyznania - wymienia przyczyny uchodźstwa we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia sytuację uchodźców we współczesnym świecie - charakteryzuje przejawy nacjonalizmu, szowinizmu, rasizmu, antysemityzmu, ksenofobii - wyjaśnia, w jakich okolicznościach można ograniczyć prawa człowieka 	<p>ch</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje działalność Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców
--	--	--	---	--	--

Rozdział IV: Edukacja i praca

<p>1. System edukacji w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakterystyka polskiego systemu edukacji - zadania MEN i samorządów - zadania szkoły - statut i inne szkolne dokumenty - prawa i obowiązki uczniów - postępowanie w sytuacji złamania praw ucznia - konsekwencje niedopełniania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zadania szkoły - wymienia prawa i obowiązki ucznia - wyjaśnia, jakie są konsekwencje niedopełniania obowiązków szkolnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje system edukacji w Polsce - wyjaśnia, jaką rolę w szkole pełni statut 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zadania MEN i samorządów lokalnych w dziedzinie edukacji - wymienia inne niż statut dokumenty obowiązujące w szkole - opisuje procedurę postępowania w przypadku złamania praw ucznia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polegają zadania szkoły w zakresie nauczania i pracy opiekuńczo-wychowawczej
------------------------------------	---	--	--	--	--

	obowiązków szkolnych				
2. Polskie szkoły wyższe	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja studiów – system boloński - zalety i wady systemu bolońskiego - wybór kierunków studiów - zasady przyjmowania kandydatów na uczelnie wyższe - warunki przyjęć na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa kryteria wyboru kierunku studiów - wyjaśnia, na czym polega kształcenie ustawiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega system boloński w organizacji studiów wyższych - przedstawia zasady i warunki przyjęć na wyższe uczelnie - wymienia edukacyjne programy unijne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje wybrane kierunki studiów - wyjaśnia, na czym polega istota programu <i>Comenius</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przebieg postępowania kwalifikacyjnego na wybrany kierunek studiów i sposób obliczania ilości punktów - charakteryzuje ofertę edukacyjnych programów unijnych

	<p>uczelnie</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystyka wybranych kierunków studiów - kształcenie ustawiczne - edukacyjne programy unijne - program <i>Comenius</i> 				
3. Kształcenie za granicą	<ul style="list-style-type: none"> - możliwości kształcenia za granicą - charakterystyka kształcenia wyższego w wybranych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady podejmowania studiów wyższych za granicą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady podejmowania studiów wyższych i warunki kształcenia się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega program matury międzynarodowej - wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje szkolnictwo wyższe w wybranych krajach UE

	<p>krajach UE</p> <ul style="list-style-type: none"> - matura międzynarodowa - program matury międzynarodowej 		za granicą	korzyści, jakie daje uczniom realizowanie programu matury międzynarodowej	
4. Podróżowanie po Europie i świecie	<ul style="list-style-type: none"> - obywatel w podróży - utrata dokumentów za granicą - Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego - strefa Schengen i jej granice 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: strefa Schengen, terroryzm - wyjaśnia, w jaki sposób Ministerstwo Spraw Zagranicznych dba o interesy Polaków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia procedurę postępowania w przypadku utraty dokumentów lub problemów zdrowotnych podczas pobytu za granicą - wyjaśnia, jak funkcjonuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje dokumenty zdrowotne, niezbędne podczas pobytu za granicą - opisuje zasady przekraczania granic zewnętrznych i wewnętrznych strefy Schengen 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia okoliczności powstania strefy Schengen - omawia zasady przewozu żywności i leków w komunikacji samolotowej

	- charakterystyka zjawiska terroryzmu	przebywających za granicą	strefa Schengen - wymienia cechy charakterystyczne zjawiska terroryzmu	- charakteryzuje miejsca szczególnie narażone na terroryzm	- opisuje sytuacje, które powinny wzbudzić obawy zagrożenia atakiem terrorystycznym
5. Praca w Polsce i za granicą	- praca młodzieży w UE - dziecko i młodociany a problem podejmowania pracy - praca młodocianych w Polsce - praca w Wielkiej	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: umowa-zlecenie, umowa o dzieło, umowa o pracę - przedstawia obowiązki pracodawcy zatrudniającego	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu: Europass - wyjaśnia uwarunkowania podejmowania pracy przez młodocianych - wymienia zasady zatrudniania	Uczeń: - wymienia formalności związane z rejestracją i podejmowaniem pracy za granicą na przykładzie Wielkiej Brytanii - wyjaśnia różnice w	Uczeń: - wyjaśnia, jaką rolę dla młodych ludzi mają uregulowania prawne <i>Europejskiego paktu na rzecz młodzieży</i> - charakteryzuje dokumenty

	Brytanii - podatki i umowy - Europass - powrót do kraju	młodocianych pracowników	młodocianych w Polsce - wyjaśnia rolę Europass w podejmowaniu pracy za granicą przez młodych ludzi	umowach podpisywanych z młodymi pracownikami - wymienia ułatwienia w powrocie do kraju Polaków pracujących za granicą	wchodzące w skład Europass - sporządza Europass-CV według wzoru
--	--	--------------------------	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE

SŁAWOMIR PODGÓRSKI

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE, ZAKRES PODSTAWOWY

KLASA I B

ROK SZKOLNY 2018/2019

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności konieczne do uzyskania oceny bardzo dobrej oraz:

-reprezentuje szkołę oraz osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

-oraz/lub wykazuje się aktywnością publiczną na rzecz szkoły lub środowiska lokalnego.

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny			
			dopuszczająca uczeń:	dostateczna- uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	dobra- uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

Rozdział I: Obywatel

<p>1. Obywatelstwo polskie i unijne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - istota obywatelstwa - nabywanie i uzyskiwanie obywatelstwa - obywatelstwo polskie - obywatelstwo unijne - obywatelstwo a narodowość - społeczeństwo obywatelskie - obywatelskie nieposłuszeństwo 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: obywatelstwo, społeczeństwo obywatelskie, państwo prawa, - wymienia dwa podstawowe sposoby nabywania obywatelstwa (prawo krwi, prawo ziemi) - wymienia podstawowe prawa i obowiązki obywatela zapisane w 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: obywatelskość, pluralizm polityczny, decentralizacja władzy państwowej - przedstawia sposób nabywania obywatelstwa w Polsce - wyjaśnia znaczenie posiadania obywatelstwa polskiego i 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: nieposłuszeństw o obywatelskie - wskazuje różnice między obywatelstwem a narodowością - wymienia i opisuje inne niż prawo krwi i prawo ziemi sposoby uzyskania obywatelstwa - charakteryzuje sposób nadawania 	<ul style="list-style-type: none"> - zna postać H.D. Thoreau - wyjaśnia znaczenie terminu: subsydiarność - wskazuje uprawnienia wynikające z posiadania obywatelstwa unijnego - wskazuje przykłady obywatelskiego nieposłuszeństwa
---	--	---	---	--	--

		<i>Konstytucji RP</i>	unijnego, - wymienia i opisuje warunki rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	obywatelstwa polskiego i zrzekania się go - opisuje cechy charakterystyczne społeczeństwa obywatelskiego - wyjaśnia cele, przedstawia cechy charakterystyczne obywatelskiego nieposłuszeństwa	
2. Proces wyborczy	- relacje władza-obywatel - formy sprawowania władzy przez	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: demokracja pośrednia,	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: suwerenność narodu, prawo	Uczeń: - charakteryzuje zasady przeprowadzania wyborów w	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu: uczestnictwo

	<p>obywateli</p> <ul style="list-style-type: none"> - rola wyborów we współczesnej demokracji - prawo wyborcze - cenzus wyborczy - przymiotniki wyborcze - charakterystyka wyborów w Polsce - referendum ogólnokrajowe i lokalne 	<p>demokracja bezpośrednia, czynne prawo wyborcze, bierne prawo wyborcze</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między demokracją pośrednią a bezpośrednią - określa cenzus wyborczy obowiązujący w Polsce 	<p>wyborcze, kodeks wyborczy, referendum</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę wyborów w państwie demokratycznym - wymienia przymiotniki wyborcze - wymienia rodzaje referendum przyjęte w prawodawstwie polskim 	<p>Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady głosowania poza miejscem zamieszkania - charakteryzuje zasady przeprowadzania referendum lokalnego i ogólnokrajowego 	<p>polityczne</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia formy partycypacji obywateli w życiu politycznym państwa
3. Życie publiczne	- życie publiczne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje

	<ul style="list-style-type: none"> - inicjatywa obywatelska - petycja, skarga i list otwarty - manifestacje, demonstracje i pikiety - strajki 	<p>znaczenie terminów:</p> <p>inicjatywa obywatelska, petycja, list otwarty</p> <p>- pisze petycję według wzoru</p>	<p>znaczenie terminów: życie publiczne, skarga, zgromadzenie, strajk</p> <p>- opisuje zasady i sposób zalegalizowania zgromadzenia</p> <p>- wymienia cele i rodzaje strajku (ostrzegawczy, zakładowy)</p>	<p>różnice między petycją, skargą i listem otwartym oraz wymienia elementy tych pism</p> <p>- wymienia i charakteryzuje inne niż ostrzegawczy i zakładowy formy strajku</p>	<p>przebieg procesu legislacyjnego obywatelskiego projektu ustawy</p>
4. Jak załatwić sprawę w urzędzie?	<ul style="list-style-type: none"> - administracja publiczna i jej struktura - administracja rządowa - administracja samorządowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, gdzie i w jaki sposób uzyskać dowód osobisty, paszport i prawo jazdy oraz 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna zasady prawidłowego wypełniania formularzy - wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: służba cywilna - wyjaśnia, jaką funkcję pełni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje strukturę i zadania administracji rządowej i

	<ul style="list-style-type: none"> - kompetencje urzędów w Polsce - podstawowe dokumenty współczesnego obywatela (dowód osobisty, paszport, prawo jazdy) - zasady rejestracji pojazdu 	<p>zarejestrować pojazd</p> <ul style="list-style-type: none"> - wypełnia wniosek o wydanie dowodu osobistego 	<p>terminów:</p> <p>administracja publiczna, administracja rządowa, administracja samorządowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia organy administracji publicznej w Polsce 	<p>dowód osobisty</p>	<p>samorządowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje paszportów i ich cechy charakterystyczne
5. Informacja publiczna i e-urząd	<ul style="list-style-type: none"> - informacja publiczna i jej charakterystyka - sposoby udostępniania informacji publicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: informacja publiczna - wskazuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: urząd elektroniczny - opisuje cechy charakterystyczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia sposób odwoływania się od decyzji urzędu - pisze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady spraw i opisuje sposób ich załatwiania za pośrednictwem

	<ul style="list-style-type: none"> - prawa obywatela wobec urzędu - skuteczne załatwianie sprawy - odwołanie od decyzji - Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (ePUAP). 	<p>elementy składowe podania</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze podanie 	<p>ne informacji publicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia sposoby udostępniania informacji publicznej - charakteryzuje prawa obywatela wobec rządu - wymienia ułatwienia, jakie niesie obywatelom e-urząd 	<p>odwołanie od decyzji urzędu</p>	<p>ePUAP</p> <ul style="list-style-type: none"> - wypełnia wnioski o udostępnienie informacji publicznej
--	---	--	--	------------------------------------	---

Rozdział II: Prawo

1. Prawo i jego funkcje	<ul style="list-style-type: none"> - pojęcie i funkcje prawa - charakter i rodzaje norm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów:
-------------------------	---	--	--	--	--

	<p>społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - norma prawna a przepis prawny - prawo naturalne i pozytywne - praworządność - rodziny prawa - cechy systemu prawnego - zasady prawa - kultura prawna i postawy obywateli wobec prawa 	<p>prawo, praworządność</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje norm społecznych - wymienia postawy obywateli wobec prawa 	<p>norma prawna, przepis prawny, kultura prawna</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje rodzaje norm społecznych - charakteryzuje funkcje prawa - wymienia i opisuje najczęściej stosowane zasady prawa wywodzące się z prawa rzymskiego - charakteryzuje postawy obywateli wobec prawa 	<p>prawo naturalne, prawo pozytywne, prawo stanowione</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje cechy charakterystyczne norm społecznych - charakteryzuje rodziny prawa i podaje ich przykłady - opisuje cechy systemu prawnego 	<p>prawo zwyczajowe, prawo powszechne zwyczajowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje części składowe normy prawnej - wskazuje różnice między prawem naturalnym a pozytywnym
--	---	---	--	---	---

<p>2. Źródła i obszary prawa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - źródła prawa - źródła poznania prawa - hierarchia aktów prawnych w Polsce - prawo wspólnotowe jako źródło prawa w Polsce - podział prawa - stosowanie prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia źródła prawa obowiązujące w Polsce - przedstawia podział prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: źródła prawa, prawo wewnętrzne, prawo międzynarodowe, prawo publiczne, prawo prywatne, prawo materialne, prawo formalne - opisuje podział prawa - opisuje etapy działalności prawnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje źródła prawa obowiązujące w Polsce i zna ich hierarchię - wymienia cechy charakterystyczne prawa wewnętrznego, międzynarodowego, publicznego, prywatnego, materialnego i formalnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: prawo wspólnotowe - rozróżnia i opisuje źródła prawa wspólnotowego - wskazuje różnice między poszczególnymi i rodzajami prawa
----------------------------------	--	--	---	---	---

<p>3. Gałęzie prawa wewnętrznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - gałęzie polskiego prawa wewnętrznego - prawo karne i jego zasady - prawo cywilne - prawo administracyjne - inne ważniejsze gałęzie prawa w Polsce i ich cechy charakterystyczne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: kodeks, przestępstwo, grzywna - wymienia rodzaje kar przewidzianych w polskim <i>Kodeksie karnym</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: osoba fizyczna, osoba prawna, akt administracyjny - wymienia źródła prawa karnego, cywilnego i administracyjnego - przedstawia cechy charakterystyczne prawa karnego, cywilnego i administracyjnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje zasady obowiązujące w prawie karnym - wyjaśnia różnicę między zdolnością prawną a zdolnością do czynności prawnych - opisuje podział prawa cywilnego - charakteryzuje inne niż prawo karne, cywilne i administracyjne gałęzie prawa w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje relacje prawne przewidziane w prawie administracyjnym - przedstawia podział aktów administracyjnych i wskazuje ich przykłady

			<p>go</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia inne niż prawo karne, cywilne i administracyjne gałęzie prawa w Polsce 		
<p>4. Władza sądownicza w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakterystyka władzy sądowniczej - dwuinstancyjność sądownictwa - struktura władzy sądowniczej w Polsce - Krajowa Rada Sądownictwa - Sąd 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: sędzia, ławnik - charakteryzuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: kasacja, apelacja, skarga konstytucyjna - omawia zasady funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w Polsce - wyjaśnia, na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady, jakimi powinni kierować się sędziowie i członkowie trybunałów - przedstawia warunki, jakie musi spełniać kandydat na ławnika i sposób jego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje skład i zadania Krajowej Rady Sądownictwa - opisuje strukturę Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu -

	<p>Najwyższy</p> <ul style="list-style-type: none"> - sądy powszechne - sędziowie sądów powszechnych - ławnicy - sądy administracyjne i wojskowe - Trybunał Konstytucyjny - Trybunał Stanu 		<p>czym polega immunitet sędziowski oraz konstytucyjne zasady niezawisłości i nieusuwalności sędziów</p> <p>- omawia zadania ławników</p>	<p>wyboru</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje zadania Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, wojskowych i administracyjnych - przedstawia uprawnienia Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu 	<p>charakteryzuje procedurę wszczynania postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym i Trybunałem Stanu</p>
5. Postępowanie sądowe	<ul style="list-style-type: none"> - postępowanie sądowe - sprawy cywilne - sprawy karne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: postępowanie sądowe, strona 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: przestępstwo, wykroczenie, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przebieg procesu cywilnego i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: postępowanie procesowe,

	<p>-sprawy administracyjne</p> <p>- proces cywilny</p> <p>- pozew w procesie cywilnym</p> <p>- proces karny</p> <p>- zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa</p> <p>- sądy polubowne</p>	<p>powodowa (powód), strona pozwana (pозwany), - wymienia uczestników procesu cywilnego i procesu karnego</p>	<p>mediacja, sąd polubowny</p> <p>- wskazuje przykłady spraw rozpatrywanych przez sądy cywilne, karne i administracyjne</p> <p>- wymienia prawa ofiary, świadka i oskarżonego w procesie karnym</p>	<p>procesu karnego</p> <p>- wskazuje różnice między procesem cywilnym i karnym</p> <p>- wyjaśnia sposób postępowania po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa</p> <p>- wymienia cechy dobrego mediatora</p> <p>- sporządza według wzoru pozew w procesie cywilnym i zawiadomienie</p>	<p>postępowanie nieprocesowe, postępowanie przygotowawcze</p> <p>- wskazuje różnice między postępowaniem procesowym a nieprocesowym</p> <p>- omawia sposób postępowania przed sądem polubownym</p>
--	---	---	---	---	--

				o popełnieniu przestępstwa	
6. Organy ścigania	<ul style="list-style-type: none"> - prokuratura i jej struktury - zadania prokuratury - Krajowa Rada Prokuratury - policja – struktura i zadania - działalność i uprawnienia policji - zadania innych służb mundurowych - dzielnicowy - prokuratura i policja w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia cele i strukturę policji - opisuje zadania policji i innych służb mundurowych - wymienia uprawnienia policjantów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia cele i strukturę prokuratury - charakteryzuje zadania prokuratorów - charakteryzuje formy działania i zadania dzielnicowych - wyjaśnia rolę policji i prokuratury w postępowaniu karnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje strukturę prokuratury - opisuje sposób powoływania i uprawnienia prokuratora generalnego - wyjaśnia, jakie znaczenie dla działalności prokuratury ma jej hierarchiczność - charakteryzuje różne sfery działalności policji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zadania Krajowej Rady Prokuratorów - wskazuje różnice między śledztwem a dochodzeniem - omawia skutki postępowania przygotowawczego - opisuje strukturę i zadania Interpolu

	<p>postępowaniu karnym</p> <ul style="list-style-type: none"> - formy postępowania przygotowawczego - Interpol 				
7. Nieletni wobec prawa	<ul style="list-style-type: none"> - przestępczość nieletnich - odpowiedzialność prawna nieletnich - sądy rodzinne - środki stosowane przez sądy rodzinne wobec nieletnich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: nieletniego w prawie cywilnym i karnym - wymienia przejawy demoralizacji nieletnich i popełniane przez nich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie: procesu resocjalizacji - określa granice prawnej odpowiedzialności nieletnich - omawia zadania sądów rodzinnych - wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sposób funkcjonowania sądów rodzinnych w sprawach przestępczości nieletnich - opisuje środki stosowane przez sądy rodzinne wobec 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przestępczość nieletnich na przykładzie wybranych artykułów z <i>Kodeksu wykroczeń</i> - przedstawia uwarunkowania rozstrzygania spraw

	<ul style="list-style-type: none"> - przepisy prawne dotyczące sprzedaży narkotyków i alkoholu nieletnim oraz palenia w miejscach publicznych - konsekwencje zażywania alkoholu i narkotyków oraz palenia papierosów - proces resocjalizacji 	<p>czyny karalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia konsekwencje zażywania alkoholu i narkotyków oraz palenia papierosów 	<p>środki stosowane przez sądy rodzinne wobec nieletnich</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przepisy prawne dotyczące sprzedaży narkotyków i alkoholu nieletnim oraz palenia w miejscach publicznych 	<p>nieletnich</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady niezbędne w skutecznym procesie resocjalizacji 	<p>nieletnich przez organy państwowe</p>
--	---	--	--	--	--

Rozdział III: Prawa człowieka

1. Czym są prawa	- prawa człowieka i ich	Uczeń: - wyjaśnia	Uczeń: - wymienia	Uczeń: - wymienia	Uczeń: - opisuje
------------------	-------------------------	----------------------	----------------------	----------------------	---------------------

<p>człowieka?</p>	<p>charakter</p> <ul style="list-style-type: none"> - historia praw człowieka - <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i> - generacje praw człowieka - prawa człowieka - dokumenty - prawa człowieka - instytucje. - <i>Konwencja praw dziecka</i> 	<p>znaczenie terminu: prawa człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia charakter praw człowieka - wymienia fundamentalne dla praw człowieka dokumenty stworzone przez Radę Europy i ONZ 	<p>prawa człowieka zapisane w <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> oraz prawa dziecka zapisane w <i>Konwencji praw dziecka</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia i charakteryzuje generacje praw człowieka - wymienia instytucje, które stoją na straży praw człowieka 	<p>prawa przynależne do konkretnej generacji praw człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia strukturę i zadania instytucji stojących na straży praw człowieka 	<p>historię praw człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia historyczne akty prawne, które miały wpływ na kształtowanie się praw człowieka - charakteryzuje treść dokumentów dotyczących praw człowieka, uchwalonych przez Radę Europy i ONZ
-------------------	--	--	---	--	---

<p>2. Międzynarodowy system ochrony praw człowieka</p>	<p>- system ochrony praw człowieka (Organizacja Narodów Zjednoczonych, Rada Europy, Unia Europejska)</p> <p>- Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu i jego zadania</p> <p>- Europejska Karta Społeczna</p> <p>- Urząd Komisarza Praw Człowieka Rady Europy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- wymienia prawa człowieka uregulowane w <i>Europejskiej Karcie Społecznej</i> oraz <i>Karcie praw podstawowych</i></p> <p>- wymienia ważniejsze organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony praw człowieka</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- wyjaśnia, jak funkcjonuje system ochrony praw człowieka</p> <p>- omawia zadania ONZ, Rady Europy i Unii Europejskiej w dziedzinie praw człowieka</p> <p>- wymienia zadania OBWE</p> <p>- wyjaśnia wpływ organizacji pozarządowych na przestrzeganie praw człowieka</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- charakteryzuje zadania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka</p> <p>- omawia wpływ Unii Europejskiej na kształtowanie europejskiego systemu ochrony praw człowieka</p> <p>- omawia strukturę ONZ, Rady Europy i Unii Europejskiej i jej wpływ na przestrzeganie praw człowieka</p>	<p>Uczeń:</p> <p>- opisuje zasady i sposób składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka</p> <p>- wypełnia formularz skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka według wzoru</p> <p>- omawia zadania Komisarza Praw Człowieka</p>
--	--	--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Unia Europejska a prawa człowieka - Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie - Prawa człowieka a organizacje pozarządowe (Amnesty International, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Human Rights 			<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zasady funkcjonowania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka - charakteryzuje cele i zadania ważniejszych organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw człowieka 	<p>Rady Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia okoliczności powstania OBWE i jej strukturę
--	---	--	--	--	---

	Watch)				
3. Ochrona praw i wolności w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - prawa człowieka w <i>Konstytucji RP</i> - Urząd Rzecznika Praw Obywatelskich - Urząd Rzecznika Praw Dziecka - prawo do prywatności - prawa jednostki w kontaktach z mediami - skarga 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia prawa oraz wolności człowieka i obywatela zapisane w <i>Konstytucji RP</i> - wyjaśnia, na czym polega prawo do prywatności i wskazuje jego zakres - określa prawa jednostki w kontaktach z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie są prawne uwarunkowania ograniczenia praw i wolności zapisanych w <i>Konstytucji RP</i> - charakteryzuje zadania rzecznika praw człowieka i rzecznika praw dziecka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje sposób powoływania oraz funkcjonowania rzecznika praw człowieka i rzecznika praw dziecka - przedstawia zasady składania skargi konstytucyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasady i procedury zwracania się z wnioskiem do rzecznika praw obywatelskich i rzecznika praw dziecka - pisze skargę do rzecznika praw obywatelskich według wzoru - wskazuje elementy skargi konstytucyjnej

	konstytucyjna	mediami			oraz skutki prawne jej uznania przez Trybunał Konstytucyjny
4. Łamanie praw człowieka	<ul style="list-style-type: none"> - przyczyny łamania praw człowieka - międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych - łamanie praw kobiet - łamanie praw dziecka - wolność wyznania - problem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: nacjonalizm, rasizm, antysemityzm - wymienia przyczyny łamania praw człowieka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: szowinizm, ksenofobia - charakteryzuje przyczyny łamania praw człowieka - wskazuje przykłady państw, w których nie przestrzega się praw człowieka lub są one 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych - przedstawia cele i zasady konwencji genewskich i uzupełniających je protokołów - omawia sytuację uchodźców we 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice w przestrzeganiu praw człowieka między rozwiniętymi krajami demokratycznymi a państwami, które powstały w XX w. i nie mają tradycji demokratycznych - opisuje

	<p>uchodźców</p> <ul style="list-style-type: none"> - łamanie praw człowieka w Europie (nacjonalizm, szowinizm, rasizm, antysemityzm, ksenofobia) - dopuszczalne ograniczenie praw człowieka 		<p>zagrożone</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przykłady łamania praw kobiet i dzieci - podaje przykłady łamania wolności wyznania - wymienia przyczyny uchodźstwa we współczesnym świecie 	<p>współczesnym świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przejawy nacjonalizmu, szowinizmu, rasizmu, antysemityzmu, ksenofobii - wyjaśnia, w jakich okolicznościach można ograniczyć prawa człowieka 	<p>działalność Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców</p>
--	--	--	---	---	---

Rozdział IV: Edukacja i praca

<p>1. System edukacji w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakterystyka polskiego systemu edukacji - zadania MEN i samorządów - zadania szkoły - statut i inne szkolne dokumenty - prawa i obowiązki uczniów - postępowanie w sytuacji złamania praw ucznia - konsekwencje niedopełniania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zadania szkoły - wymienia prawa i obowiązki ucznia - wyjaśnia, jakie są konsekwencje niedopełniania obowiązków szkolnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje system edukacji w Polsce - wyjaśnia, jaką rolę w szkole pełni statut 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zadania MEN i samorządów lokalnych w dziedzinie edukacji - wymienia inne niż statut dokumenty obowiązujące w szkole - opisuje procedurę postępowania w przypadku złamania praw ucznia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polegają zadania szkoły w zakresie nauczania i pracy opiekuńczo-wychowawczej
------------------------------------	---	--	--	--	--

	obowiązków szkolnych				
2. Polskie szkoły wyższe	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja studiów – system boloński - zalety i wady systemu bolońskiego - wybór kierunków studiów - zasady przyjmowania kandydatów na uczelnie wyższe - warunki przyjęć na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa kryteria wyboru kierunku studiów - wyjaśnia, na czym polega kształcenie ustawiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega system boloński w organizacji studiów wyższych - przedstawia zasady i warunki przyjęć na wyższe uczelnie - wymienia edukacyjne programy unijne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje wybrane kierunki studiów - wyjaśnia, na czym polega istota programu <i>Comenius</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przebieg postępowania kwalifikacyjnego na wybrany kierunek studiów i sposób obliczania ilości punktów - charakteryzuje ofertę edukacyjnych programów unijnych

	<p>uczelnie</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterystyka wybranych kierunków studiów - kształcenie ustawiczne - edukacyjne programy unijne - program <i>Comenius</i> 				
3. Kształcenie za granicą	<ul style="list-style-type: none"> - możliwości kształcenia za granicą - charakterystyka kształcenia wyższego w wybranych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady podejmowania studiów wyższych za granicą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady podejmowania studiów wyższych i warunki kształcenia się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega program matury międzynarodowej - wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje szkolnictwo wyższe w wybranych krajach UE

	<p>krajach UE</p> <ul style="list-style-type: none"> - matura międzynarodowa - program matury międzynarodowej 		za granicą	korzyści, jakie daje uczniom realizowanie programu matury międzynarodowej	
4. Podróżowanie po Europie i świecie	<ul style="list-style-type: none"> - obywatel w podróży - utrata dokumentów za granicą - Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego - strefa Schengen i jej granice 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: strefa Schengen, terroryzm - wyjaśnia, w jaki sposób Ministerstwo Spraw Zagranicznych dba o interesy Polaków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia procedurę postępowania w przypadku utraty dokumentów lub problemów zdrowotnych podczas pobytu za granicą - wyjaśnia, jak funkcjonuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje dokumenty zdrowotne, niezbędne podczas pobytu za granicą - opisuje zasady przekraczania granic zewnętrznych i wewnętrznych strefy Schengen 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia okoliczności powstania strefy Schengen - omawia zasady przewozu żywności i leków w komunikacji samolotowej

	- charakterystyka zjawiska terroryzmu	przebywających za granicą	strefa Schengen - wymienia cechy charakterystyczne zjawiska terroryzmu	- charakteryzuje miejsca szczególnie narażone na terroryzm	- opisuje sytuacje, które powinny wzbudzić obawy zagrożenia atakiem terrorystycznym
5. Praca w Polsce i za granicą	- praca młodzieży w UE - dziecko i młodociany a problem podejmowania pracy - praca młodocianych w Polsce - praca w Wielkiej	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: umowa-zlecenie, umowa o dzieło, umowa o pracę - przedstawia obowiązki pracodawcy zatrudniającego	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu: Europass - wyjaśnia uwarunkowania podejmowania pracy przez młodocianych - wymienia zasady zatrudniania	Uczeń: - wymienia formalności związane z rejestracją i podejmowaniem pracy za granicą na przykładzie Wielkiej Brytanii - wyjaśnia różnice w	Uczeń: - wyjaśnia, jaką rolę dla młodych ludzi mają uregulowania prawne <i>Europejskiego paktu na rzecz młodzieży</i> - charakteryzuje dokumenty

	<p>Brytanii</p> <ul style="list-style-type: none"> - podatki i umowy - Europass - powrót do kraju 	<p>młodocianych pracowników</p>	<p>młodocianych w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę Europass w podejmowaniu pracy za granicą przez młodych ludzi 	<p>umowach podpisywanych z młodymi pracownikami</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia ułatwienia w powrocie do kraju Polaków pracujących za granicą 	<p>wchodzące w skład Europass</p> <ul style="list-style-type: none"> - sporządza Europass-CV według wzoru
--	--	---------------------------------	---	--	--

Organizacja pracy na lekcjach wiedzy o społeczeństwie w roku szkolnym 2018/2019

Prowadzący zajęcia: Sławomir Podgórski

Klasy: 1a, 1b(poziom podstawowy)

I.ZASADY OCENIANIA

1. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć ucznia odbywa się na bieżąco, wg obowiązującej skali, tj. **celujący (6), bardzo dobry (5), dobry (4), dostateczny (3), dopuszczający (2), niedostateczny (1)**
2. Na lekcjach **wiedzy o społeczeństwie** mogą być oceniane następujące obszary aktywności:
 - zapowiedziane sprawdziany,
 - kartkówki,
 - odpowiedź ustna,
 - aktywność na lekcji,
 - praca z tekstami,
 - praca w grupie,
 - projekt uczniowski (praca indywidualna i w zespole).

3. Kryteria oceniania ucznia:

a) Sprawdziany jednogodzinne: zgodność z tematem, stopień wyczerpania tematu, poprawność merytoryczna, przejrzystość, czytelność.

b) Kartkówki, i inne prace punktowane oceniane będą według następującego przelicznika punktów:

cel – **ponad 100%** (wiedza i umiejętności wykraczające poza program nauczania)

bdb – **91 – 100%**

db – **75 – 90%**

dst – **51 – 74%**

dop – **41 – 50%**

ndst – **poniżej 40%**

c) Aktywność na lekcji: zaangażowanie ucznia, ciekawa i rzeczowa prezentacja przygotowanego materiału, udział w dyskusji, zgodność z bieżącym tematem.

d) Odpowiedź ustna: znajomość zagadnienia, umiejętność kojarzenia różnych form informacji i wyciągania wniosków, sposób rozumienia tematu, poprawność języka, stosowanie właściwej terminologii, jasność i logiczność wypowiedzi, samodzielność wypowiedzi,

stopień wyczerpania tematu.

e) Projekt uczniowski: oryginalność pomysłu, realność wdrożenia projektu, poziom merytoryczny projektu, kompletność projektu (stopień zgodności z wymaganą strukturą).

f) Praca w grupie: poziom zaangażowania, poprawność merytoryczna, atrakcyjność formy i sposobu prezentacji, umiejętność porządkowania i hierarchizacji wiedzy wg stopnia ważności zdobytych informacji, umiejętność ustnego lub pisemnego przedstawienia zdobytych informacji.

4. Ustalenie oceny semestralnej i rocznej

a) Na ocenę semestralną składają się:

- oceny cząstkowe wystawione za poszczególne formy aktywności ucznia np. odpowiedź ustna, kartkówki, całogodzinne prace klasowe, ocena z zeszytu, aktywność, itp.;
- minimalna liczba ocen z przedmiotu wynosi wg wzoru „ $n + 2$ ” (n – tygodniowa liczba godzin przedmiotu + 2, np. w przypadku przedmiotu realizowanego w wymiarze 3 godzin, łączna liczba wymaganych ocen cząstkowych wynosi 5),
- logiczne łączenie faktów i wykazywanie zrozumienia problemów,
- zaangażowanie ucznia wkładane w wykonywanie powierzonych mu obowiązków,
- możliwości ucznia,
- czynione postępy,
- pisemne opinie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- udział i sukcesy odniesione w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

b) Decydujący wpływ na ocenę śródroczną i końcową mają oceny wystawione z prac klasowych, kartkówek i aktywności. Oceny z prac domowych i innych form pracy mają wpływ na podwyższenie lub obniżenie tej oceny.

c) Uczeń, który w wyniku klasyfikacji końcowej otrzymał ocenę niedostateczną, może ją poprawić tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.

d) Uczeń, który opuścił powyżej 50% zajęć lekcyjnych w semestrze, może zostać nieklasyfikowany z danego przedmiotu.

- e) W przypadku opuszczenia przez ucznia 25% (klasy I i II) lub 30% (klasy III) zajęć edukacyjnych (licząc łącznie godziny usprawiedliwione i nieusprawiedliwione), nauczyciel ma prawo przeprowadzić pisemny sprawdzian frekwencyjny z materiału programowego przed końcem semestru
- f) Jeśli uczeń uzyska wysokie wyróżnienie w olimpiadzie przedmiotowej w etapie pozaszkolnym, może uzyskać ocenę celującą na koniec semestru, bądź koniec roku.

5. Nauczyciel, wystawiając ocenę śródroczną i końcoworoczną, bierze pod uwagę stopień spełnienia przez ucznia wymagań przedmiotowych. Analizuje:

- oceny częściowe wystawione za poszczególne formy pracy ucznia wymienione w punkcie 2,
- czynione postępy,
- pisemne opinie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- udział i sukcesy osiągnięte w olimpiadach i konkursach przedmiotowych.

Ponadto:

6. Uczeń zobowiązany jest posiadać zalecany w danej klasie podręcznik do wiedzy społeczeństwie, z którego będzie korzystać na zajęciach lekcyjnych i w domu.
7. Uczeń musi prowadzić zeszyt przedmiotowy, w którym systematycznie zapisuje notatki z lekcji oraz rozwiązuje zadania domowe. Nauczyciel ma prawo postawić ocenę niedostateczną uczniowi, który nagminnie uchyla się z tego obowiązku.
8. Sprawdziany, kartkówki i odpowiedzi ustne są obowiązkowe dla wszystkich.
9. Kartkówki obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji. Nauczyciel nie ma obowiązku ich zapowiadania.
10. Całogodzinny sprawdzian musi być zapowiedziany przez nauczyciela co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Termin tego sprawdzianu zostanie wpisany do dziennika elektronicznego. Nauczyciel winien podać zakres materiału, który uczniowie mają opanować.
11. Prace pisemne nauczyciel zobowiązany jest ocenić i oddać uczniom w ciągu dwóch tygodni. Prace te po przejrzaniu, przeanalizowaniu i poprawie wracają do nauczyciela. Są one do wglądu dla rodziców w dniach konsultacji i zebrań.

12. Uczeń, który był nieobecny w dniu sprawdzianu, ma prawo napisać zaległy sprawdzian na konsultacjach w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły. Jeżeli jest to nieobecność nieusprawiedliwiona uczeń poprawia sprawdzian ustnie, w terminie ustalonym przez nauczyciela.
13. Uczeń ma prawo poprawić w semestrze jeden ze sprawdzianów zapowiedzianych, bez względu na uzyskaną przez niego ocenę. Poprawa odbywa się na konsultacjach, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
14. Oceny z prac pisemnych uczeń może poprawić **tylko raz, w terminie ustalonym przez nauczyciela. Poprawa odbywa się na konsultacjach.** Ocena z poprawy jest wpisywana obok poprzedniej oceny.
15. Uczeń, który nie stawiał się na umówiony termin poprawy, traci prawo do następnych poprawek w danym semestrze.
16. Uczeń, który unika pisania pracy klasowej, nie przychodzi w określone dni lub odmawia napisania pracy, otrzymuje ocenę niedostateczną.
17. Korzystanie przez ucznia w czasie prac pisemnych i sprawdzianów z niedozwolonych pomocy jest podstawą do wystawienia oceny niedostatecznej.
18. Uczeń obecny na lekcji, odmawiający odpowiedzi ustnej lub pisemnej, otrzymuje ocenę niedostateczną.
19. Po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności w szkole, nie ocenia się ucznia na pierwszej lekcji, na którą przyszedł po nieobecności.
20. Uczniowie indywidualnie lub w zespołach dwuosobowych mogą przygotowywać zadanie kompleksowe – projekt edukacyjny w terminie ustalonym przez nauczyciela.
W przypadku nieobecności ucznia na zajęciach, na których mija termin oddania projektu, jest on zobowiązany do dostarczenia go w kolejnym dniu, w którym jest obecny.
21. Uczeń ma prawo zgłosić dwa (3 lekcje z danego przedmiotu) lub jedno nieprzygotowanie (1 lub 2 zajęcia z przedmiotu/tygodniowo) w semestrze, bez podania konkretnej przyczyny.
22. Przy zgłoszeniu nieprzygotowania uczeń nie będzie miał sprawdzanego zadania domowego, nie będzie pisał niezapowiedzianej kartkówki, nie będzie pytany na lekcji. Natomiast nieprzygotowanie nie dotyczy wcześniej zapowiedzianych sprawdzianów, kartkówek ani wcześniej zapowiedzianych lekcji powtórzeniowych oraz terminów oddania projektów.
23. Uczeń dyżurny (lub. w przypadku jego nieobecności, zastępca) **przed lekcją** spisuje listę osób nieprzygotowanych, podając datę lekcji. Nauczyciel odnotowuje datę zgłoszenia nieprzygotowania. Jest to jedyna możliwość zgłoszenia nieprzygotowania, bez względu na przyczynę.

24. Uczeń zobowiązany jest samodzielnie odrabiać prace domowe. Ma jednak prawo do jednego zgłoszenia jej braku w semestrze. Brak zadania zostanie odnotowany w dzienniku lekcyjnym, a uczeń zobowiązany jest do uzupełnienia braku do następnej lekcji.
25. Jeżeli zadanie jest wykonane błędnie uczeń zostanie zobowiązany do poprawienia tego zadania na następną lekcję.
26. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela, że zadanie zostało wykonane niesamodzielnie (plagiat, większe fragmenty ściągnięte z internetu, duże podobieństwo do pracy innego ucznia, itp.), uczeń/uczniowie otrzymują ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy.
27. Braki zadania oraz nieprzygotowania nauczyciel odnotowuje w dzienniku.
28. Aktywny udział w lekcji nagradzany jest przyznaniem +. Trzy takie plusy zaowocują uzyskaniem oceny bardzo dobrej.
29. Ocena ucznia jest jawna, adekwatna do jego wiedzy i umiejętności, a wymagania zgodne z możliwościami ucznia.
30. Wykonując prace nadobowiązkowe, wykraczające poza poziom nauczania, uczeń może uzyskać dodatkową ocenę częściową.
31. O przewidywanych ocenach semestralnych i końcowych uczniowie i rodzice są wcześniej powiadamiani, zgodnie z przepisami.
32. Szczególnie aktywnemu uczniowi, który ma wiedzę ponad programową, bierze udział w różnych pozaszkolnych konkursach i olimpiadach przedmiotowych, wykazuje inicjatywę w dodatkowych pracach oraz pomaga słabszym kolegom w nauce, nauczyciel może podnieść ocenę śródroczną lub końcową nawet o jeden stopień. Nie dotyczy to oceny celującej.
33. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który jest laureatem, a także osiąga znaczące sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych o zasięgu co najmniej powiatowym. Uczeń jednocześnie spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą z przedmiotu.
34. Wszystkie sytuacje sporne rozstrzyga nauczyciel.

WARUNKI POPRAWY OCENY PRZEWIDYWANEJ.

1. Nauczyciel przedstawia proponowaną ocenę końcoworoczną w terminie zawartym w WSO .
2. Uczeń ma możliwość uzyskania wyższej niż przewidywana oceny rocznej, jeśli w trakcie roku szkolnego spełnił następujące warunki:
 - solidnie przygotowywał się do zajęć, np. systematycznie prowadził zeszyt przedmiotowy, robiąc na bieżąco notatki, na bieżąco odrabiał zadania domowe,
 - w pierwszym terminie oddawał projekty uczniowskie i prace pisemne, bądź pisał je w terminie wyznaczonym przez nauczyciela,
 - uzupełnił zaległe, na skutek nieobecności, partie materiału,
 - skorzystał z możliwości poprawy ocen przewidzianych w powyższych zasadach oceniania.
3. W przypadku wyrażenia przez ucznia chęci uzyskania oceny wyższej niż przewidywana (zgłoszenie takie musi nastąpić nie później niż na lekcji następnej po zapoznaniu uczniów z ocenami przewidywanymi), nauczyciel sprawdza spełnienie warunków ujętych w punkcie 2. Jeśli powyższe warunki zostaną spełnione, uczeń może przystąpić do sprawdzianu obejmującego treści nauczania w danej klasie. Sprawdzian oceniany jest zgodnie z obowiązującym w niniejszych zasadach przelicznikiem procentowym (pkt.3a) . Uczeń otrzyma ocenę wyższą niż przewidywana, gdy powyższy sprawdzian zostanie napisany na co najmniej:
 - 41% możliwych do zdobycia punktów (w przypadku ubiegania się o ocenę dopuszczającą)
 - 51% możliwych do zdobycia punktów (w przypadku ubiegania się o ocenę dostateczną) - 75 % możliwych do zdobycia punktów (w przypadku ubiegania się o ocenę dobrą)
 - 91 % możliwych do zdobycia punktów (w przypadku ubiegania się o ocenę bardzo dobrą)

4. Nauczyciel wyznacza termin oraz zakres materiału obowiązujący ucznia. Sprawdzian ten jest przeprowadzany w formie pisemnej. Jeżeli uczeń nie zgłosi się w ustalonym terminie, wcześniej proponowana ocena zostaje podtrzymana.

5. Powyższy zapis nie dotyczy poprawy na ocenę celującą.

II. WYMAGANIA Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

Ocenie podlegają wiedza i umiejętności wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego.

*Ocenę **NIEDOSTATECZNĄ** otrzymuje uczeń, który nie opanował wiedzy i umiejętności koniecznych na ocenę dopuszczającą.*

*Ocenę **DOPUSZCZAJĄCĄ** otrzymuje uczeń, który:*

- w wiadomościach ucznia w stosunku do materiału przewidzianego w podstawie programowej występują luki,
- na polecenie nauczyciela uczestniczy w pracy na lekcjach,

- formułuje powierzchowne wnioski i płytkie oceny wydarzeń oraz postaci, wykazuje niewielką znajomość pojęć,
- systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy,
- posługuje się podręcznikiem, słownikiem, encyklopedią,
- objaśnia proste zjawiska,
- przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać polecenia wymagające zastosowania przewidzianych w programie umiejętności,
- dokonuje wyboru najważniejszych informacji w kraju i na świecie,

*Ocenę **DOSTATECZNA** otrzymuje uczeń, który: **opanował wiedzę i umiejętności konieczne na uzyskanie oceny dopuszczającej oraz:***

- opanował program określony w podstawie programowej,
- potrafi wyszukać różne teksty informacji,
- potrafi korzystać z podstawowych źródeł informacji,
- samodzielnie wypełnia druki urzędowe,
- sprawnie posługuje się mapą,
- w miarę poprawnie zna i stosuje pojęcia,
- umiejętnie odróżnia opinie od faktów,
- potrafi obserwować zjawiska i opisać je,

*Ocenę **DOBRA** otrzymuje uczeń, który: **opanował wiedzę i umiejętności konieczne na uzyskanie oceny dostatecznej oraz:***

- opanował wiedzę wymaganą w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje zadania wymagające opanowania wiedzy i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej,
- dostrzega przemiany współczesnego świata,
- wykazuje zaangażowanie i wykazuje się aktywnością w merytorycznym prowadzeniu rozmowy, dyskusji,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce,
- dokonuje krytycznej oceny informacji płynących ze środków masowego przekazu,

*Ocenę **BARDZO DOBRĄ** otrzymuje uczeń, który: opanował wiedzę i umiejętności konieczne na uzyskanie oceny dobrej oraz:*

- opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej,
- ocenia wartość i przydatność różnorodnych źródeł informacji,
- korzysta z różnych źródeł informacji,
- dokonuje krytycznej analizy materiałów źródłowych,
- samodzielnie formułuje wnioski,
- umiejętnie uczestniczy w debacie publicznej z poszanowaniem innych poglądów,
- wykazuje dużą aktywność na zajęciach w klasie,
- potrafi łączyć wiedzę z pokrewnych przedmiotów,
- samodzielnie rozwiązuje nietypowe problemy,
- uogólnia, wartościuje i porównuje fakty,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach, kieruje pracą zespołu rówieśników,
- jest aktywny w różnych dziedzinach życia,

*Ocenę **CELUJACĄ** otrzymuje uczeń, który: **opanował wiedzę i umiejętności konieczne na uzyskanie oceny bardzo dobrej oraz:***

- reprezentuje szkołę oraz osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- oraz/lub wykazuje się aktywnością publiczną na rzecz szkoły lub środowiska lokalnego.

W sytuacji gdy uczeń posiada orzeczenie/opinię z Poradni Pedagogiczno – Psychologicznej wymagania edukacyjne są dostosowane do możliwości ucznia, zgodnie z zaleceniami.

